NUTK-İ ÂRİFANE

ŞEYH HASAN SEZÂİ GÜLŞENİ

KADDESE'LLÂHÜ SIRRAHU'L AZÎZ

Şeyh Hasan Sezâi Gülşeni Kaddese'llâhü sırrahu'l azîz bu küçük risâlede şeyhlerin vekil bıraktığı halifelerin düştükleri hatalı durumları tarif ederek uyarmaktadır.

Tasavvuf bir terbiye yolu olduğu halde nefis hilelerinini hiçbir zaman terk etmediğini fark ettirmesi hususuyla risâle önem arz etmektedir.

Bu nedenle konuyla ilgili şahısları uyarı mahiyette olan sözlerden hisse çıkarıp Hakk ve hakikat yolunda halife görevi almış kişilerin hataya düşmemeleri ve yarın kıyamet gününde mahcup olmamaları dileğimizi eltâfı ilâhiden niyaz ederiz.

Vesselâmü alâ men ittebeal Hüdâ

İhramcizâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
22.12.2009

NUTK-İ ÂRİFANE [1]
ŞEYH HASAN SEZÂİ GÜLŞENİ [2]
KADDESE'LLÂHÜ SIRRAHU'L AZÎZ

بسم الله الرحمن الرحيم

La ilâhe illa'llâh el-melik'ül hakk'ül mübîn
Muhammed'ür rasûlü'llâh sâdik'ul va'd'ül emîn

Etvârı [3] tarikat budur ki, tekmil-i etvâr olan halife[4] dâima vücud mevhümesini [5] nefyi ve kendini şeyhiyle isbat edip pirlere muhabbetle müncezib [6] olan muhabbeti, tarik şeyhine davet edip ve şeyhinden gördüğü minval [7] üzere zik-

---

[1] **Nutk-i Arifane / Hasan b. Abdullah el-Larendevi Sezai 297.3 / 000619-Süleymaniye Kütüphanesi- Pertev Paşa (Selimiye)** (Larendevi, Karamanın eski adı olup, niçin yazıldığı araştırma gerekmektedir)

[2] **Hz. HASAN SEZÂÎ GÜLŞENÎ kaddese'llâhü sırrahu'l azîz:**

İslâm âlimlerinden ve evliyânın büyüklerindendir. İsmi Hasan bin Ali, mahlası Sezâî'dir. Tasavvufta Gülşenî yoluna mensûb idi. 1669 (H.1080) yılında Gördüs'de doğdu. Şehrin bugünkü adı Korent olup, Yunanistan sınırları içinde kalmıştır. 1738 (H.1151) senesinde Edirne'de Hakk'a yürüdü. Kendi ismi ile anılan dergâhının bahçesinde sırlandı.

[3] **Etvar:** Tavırlar, davranışlar; yaşayış biçimi, tarzı

[4] **Halife:** (ara.) er. halef, naib, şeyhin vekili ve dervişlerin başı olan kimse

[5] **Mevhume:**Vehim, kuruntu ve hayâl nev'inden bir şey.

[6] **Müncezib:** Beriye çekilen, cezb edilen

[7] **Minval:** Hareket tarzı, davranış. Usul, yol. * Fayda. * Uslub, tarz

redip ta'bire [8] geldiklerinde şeyhinde mahvolup ba'dehü [9] ta'bire başlamalıdır. Ve her talibin hakkını ketm[10] etmelidir. Ve her kemali kendi nefsinden bilmemelidir. Ancak arada kendini bir alet bilmelidir. Ve adâbı evliyayı icrâ etmeye sa'y [11] etmelidir. Vel hâsıl ne işlerse şeyhiyle işleyip, vücudu mevhume sehharede[12] isbat etmemelidir. Ki mü'tevi [13] pet[14] purset[15] olmaya. Nitekim Lisân-ı Fahr[16] ile buyurur.

وجودك ذنب لا يقاس عليه ذنب

"Senin vücudun bir günahtır ki; ona başka günah kıyas edilmez" [17]

Pek büyük tehlikedir. Neûzü bi'llâhi teâla.[18]

Halife nefsini ucb[19] ve riyasetten[20] sakınmalıdır. Her ne feyz zuhura [21] gelir, pirin tarafından feyz-i kerem [22] bilmeli-

[8] **Ta'bir:** (Tâbir) İfade, anlatma. Söz. Mânası olan söz. Deyim. * Terim. * Rüya yorma. (Ubur. dan) Herhangi bir şeyden ve hâdiseden, başka bir hak ve faydalı mânaya geçmek, intikal etmek ve ibretlendirmek ve ders almak.

[9] **Ba'de:** Sonra.

[10] **Ketm:** Saklamak. Gizlemek. Sır tutmak. Söylememek.

[11] **Sa'y:** gayret, çalışma, emek.

[12] **Sehhâr:** Büyüleyici, büyü gibi bir kuvvetle çeken, büyü yağan; çok. Aldatıcı.

[13] Mü'tevi: yönelmiş, eğrilmiş

[14] **Pet:** okşamak, sevmek, şımartmak, el üstünde tutmak, sevişmek

[15] **Pürset:** vücudunu (çanta)

[16] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin kelamları ile

[17] Kaynağını bulmadım

[18] Allah Teâlâ'ya bu halden sığınırız.

[19] **Ucb:** kibir, gurur, kendini beğenme, ameline, yaptıkları işe güvenme.

[20] **Riyaset:** Reislik. Bir işi idarede başta bulunmak. Başkanlık

[21] **Zuhur:** Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana

dir. İsti'dadından[23] zannetmemelidir. Ve talipleri sa'yi sülûke [24] tergib [25] etmelidir. Yalnız kendi müşahedeleriyle[26] hareket ettirmemelidir. İsm u resm ve nuru [27]bir kerre görmeleriyle menzili âhire [28] geçirmemelidir. Taki olduğu menzilin zevk ve hali zuhur etmeyince.

Ve Feyz-i Hakk erişip bir talibi tekmil-i meratib [29] edip hilafet isti'dadı zuhur ederse o saliki [30] şeyhine teslim etmelidir. Mademki şeyhi sağdır, halifeler hilafet tacı hırka duası edemezler, hilâfı tarikattır.[31] Ve acele ile tekmile heves etmemelidir, kem [32] gâh [33] olur.

Sâlik, mürşidinde teveccüh ile mürşidin isti'dadından isti'dâd alıp tekmil ahvâl [34] zuhura gelir. Fakat kendi is-

---

çıkma.

[22] **Kerem:** cömertlik, lütuf, ihsan, inâyet, izzet, şeref.

[23] **İsti'dad:** Bir şeyin kabulüne ve kazanılmasına olan fıtrî meyil. * Kabiliyet. Akıllılık. Anlayışlılık.

[24] **Sülûk:** belli bir gruba girme, bir yolu tâkip etme, bir tarîkata bağlanma, mânevî terakkî mertebelerinde devam etme.

[25] **Terğib:** isteklendirmek, ümit vermek, rağbet verdirmek, şevklendirmek.

[26] **Müşahede:** görme, seyretme, şâhit olma.

[27] **İsm u resm ve nuru:** Letâiflerin ve makamların isim, sıfat ve nurları farklıdır.

[28] Âhir: diğer

[29] **Tekmil-i meratib:** Mertebeleri tamamlama

[30] **Sâlik:** (Sülûk. dan) Bir yolda giden. Belli bir yol tutup giden. * Bir tarikat yolunda olan.

[31] **Hilâfı tarikat:** Usûle uymayan işlerdendir.

[32] **Kem:** Kötü, fena

[33] **Gâh:** "(Geh) f. Yer. (Yer ve zaman bildiren ""ek"" dir.)" **Kemgâh:** O zaman kötü iş ve zaman olur.

[34] **Tekmil ahvâli:** hallerin kemalini, üstününü

ti'dâdına ric'at [35]ettiğinde tenzilde [36] kalır. İmtihan ve tecrübe lazımdır. Bir kerre hayali ve evhamında [37] kalırsa kurtarması müşkil [38]olur. Ve birden tekmil dağdağasına [39] talibi düşürmemelidir. Sonra vücud geride mürşidini beğenmez olur, ki pişirip kemâle getirmeye sa'y etmelidir.

Sâliki halktan uzlette tutmak gerektir ki türlü türlü renge boyanıp nakş-ı bukalemun [40] olmaya. Zira yanılması müşkil [41] olur.

Velhâsıl halifenin her an, hareketi şeyh ile mahviyetin[42] artırmalıdır ki, kendi vücudundan eser kalmayıp şeyhinin ayn'iyle [43] ayn olup tâki makamı hüviyete [44] yetişe. Ve cemalinden nasıl mesrur [45] ise celâlinden dahi mesrur tutmalıdır. Pes imdi çünkü şeyh asıldır, halife vekildir. Şeyh halife postuna varınca onda halifenin tasarrufu kalmaz. Nitekim şeyhin gerek erkânı tarikatı tekmil ola.

---

[35] Ric'at: Geri dönme, çekilme, kaçma, vazgeçme

[36] Tenzil: İndirme, azaltma, çıkartma, aşağı düşürme, aşağılatma.

[37] Evham: olmayan birşeyi olur zannı ile meraklanmak, vehimler, kuruntular.

[38] Müşkil: (Müşkile) Zorluk, güçlük, zor olan iş. Çetinlik.

[39] Dağdağa: sıkıntı,. gürültü, ızdırap

[40] Bukalemun: f. Bulunduğu yerin rengine giren, fare büyüklüğünde, böcek yiyen bir hayvan. * Mc: Sık sık fikir ve kanaat veya meslek değiştiren.

[41] Yanılması müşkil olur: Yanlışlarını düzeltmek zorlaşır.

[42] Mahviyet: silinme hâli

[43] Ayn: tıpkısı, tâ kendisi; göz, çeşme

[44] Hüviyyet: Asıl. Mâhiyyet. Birisinin kimliği, kim olduğu, kökü,. Cenab-ı Hakkın varlık sıfatı.

[45] Mesrur: Sevinmiş, sevinçli.

وَاللّٰهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ

"Allah Teâlâ gerçeği söylemektedir, doğru yola O eriştirir." [46]

[46] Ahzab, 4